

СУ „Саво Ц. Савов“ гр. Пирдоп

ул. „Димитър Савов“ № 41

E-mail: office@supirdop.bg

тел 07181 58 66

WWW.SUPIRDOP.BG

Програма

за превенция на ранното напускане на училище за учебната 2026-2027 година

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма:

- Закон за предучилищното и училищно образование
- Наредба за приобщаващото образование
- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система;
- Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността;
- Постановление № 100 от 8 юни 2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст

Преждевременно напускане на училище

Преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България.

Мерки за осигуряване на:

- успешен преход между различните степени на образование,
- гъвкави и успешни възможности за преждевременно напусналите да продължат обучението си в системата на училищното образование с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на

обучение, признаване и валидиране на резултати от неформално обучение и информално учене,

- добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно.

Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилия им за справяне с това явление.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води

- до нарастване на рисковете от социално изключване,
- застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения.
- Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование.

Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждевременно напусналите образователната система в България не трябва да успокояват, а да насърчават изпълнението на всеобхватна и интегрирана политика за превенция на явлението, както и за неговото преодоляване там, където съществува.

При изготвянето на програмата се отчитат:

- Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
- Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;
- Координираните мерки на всички нива;
- Проследяване на напредъка на ниво училище.

Настоящата Програма конкретизира изброените стратегическите и нормативни документи в три основни направления:

1. Превенция на преждевременното напускане на училище СУ „Саво Савов“ чрез:

- Анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система;
- Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях;
- Планиране на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори ототпадане.

2. Интервенция срещу преждевременното напускане на училище чрез:

- Повишаване участието и ангажираността на родителите;
- Кариерно ориентиране и консултиране.

3. Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище

- Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждеременно напусналите я;
- Завръщане на преждеременно напусналите училище към формалната система на образование и обучение чрез използването на самостоятелната форма на обучение;
- Популяризиране на възможностите за учене в клубове, библиотеки, читалища, регионални и местни центрове;
- Създаване на възможности за самостоятелно учене с цел валидиране на резултати;
- Кариерното ориентиране и консултиране съдействат за информиран избор на образователен и професионален път от семейството и ученика, засилват мотивацията за оставане в училище и придобиване на образователна степен.

Причини за отпадане от училище:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

1. Социално-икономически причини:

2. Образователни причини:

- наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.;
- ниска мотивация и нежелание за учене - слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище, сложност на учебното съдържание, които ученикът не може да преодолее;
- затрудненията при усвояване на учебния материал

3. Етнокултурни причини:

- по-ранното стъпване в брак;
- по-ниска ценност на образованието

4. Психологически причини:

- Чувство за неуспех;
- Отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си;
- Самовъзприемане: „ нямах късмет“, усещане за ограничен контрол върху събитията.

5. Институционални причини:

- Недостатъчно координираният подход между различните служби и специалистна национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище;
- Недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система.
- Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите отняколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и училищно.

6. Причини, свързани със здравния статус.

- В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища.
- Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на училищата за приобщаване на тези деца и ученици. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

7. Социално-икономически причини:

- Ниските доходи – невъзможност за покриване на разходите за образование;
- Използване на детето/ученика като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.);
- Безработица и заминаване на семейството в чужбина

8. Причини, свързани със здравния статус

Приобщаващо образование: обща и допълнителна подкрепа

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища.

Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на училищата за приобщаване на тези деца и ученици. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

План за работа по превенция на ранното напускане на училище в СУ „Саво Савов“ за учебната 2026-2027 г.

I. Идентифициране на рисковите фактори – доклад анализи на класните ръководители, на педагогическия съветник и координационният екип

Политики и мерки в СУ „Саво Савов“, произтичащи от семейни и социални причини:

1. Възможно е нежелание на родителите ученикът да ходи на училище поради:

- страх от социална изолация,
- невъзможност за адаптиране към останалите ученици от класа;
- по-ниска самооценка.

Мерки: - Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от различни етноси, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.

2. Трудова миграция на родителите.

- Напускане на единия или и двамата родители на страната, поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина.
- Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с наставниците на изоставените деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“, при необходимост - Детска педагогическа стая.

3. Грижи от страна на изоставени деца за по-малките братя и сестри, както и за болни членове на семейството.

Мерки: Оказване на социална помощ – чрез дарения, получаване на социални стипендии, помощи.

4. Недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в липса на контрол на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на ученика.

Мерки: Търсене на непрекъснати срещи на тези родители с ръководство, класниръководители и мотивиране и приобщаване към училищната общност.

5. Чести конфликти между агресивни родители – побой, домашно насилие, развод.

Мерки: В най-честите случаи училището се превръща в единствено защитено място за детето и класният ръководител поема грижите за детето в образователната институция.

5. Преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане.

Мерки: Осигуряване на непрекъснати форми за информираност на тийнейджърите за сексуалното им развитие, разглеждане на актуални за младежкото развитие теми; осигуряване на възможност за продължаването на прекъснатите училище в самостоятелна форма на обучение.

II. Други по-важни мерки и дейности, свързани с превенцията от отпадане са:

- Управление на информацията за преждевременно напусналите училище. Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/ съвместно с педагогическия съветник;
- Координиране действията на класните ръководители с тези на училищното ръководство и педагогическия съветник;
- Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието;
- Реализирането на конкретни дейности за постигане целите на училищната програма;
- Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование;
- Създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;
- Насочване на ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;
- Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава(наставничество) или педагогическия съветник
- Участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището или други дейности, определени с правилника за дейността на училището.
- Поставяне на ученика в активна позиция по отношения на усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподавания материал;
- Превръщането на училището в приятно и желано място за учениците чрез използване на иновативни методи и форми за предаване, преподаване и научаване на учебни знания и осигуряване на подходяща интерактивна среда;
- Извършване на ефективна диференцирана работа с учениците намалена успеваемост:

III. Изработване на индивидуален тематичен план и календарен график за преодоляване на изоставането от екипа, който включва калесин ръководител и педагогически съветник

- ☐ Провеждане на разговори с тези ученици за установяване на проблема;
- ☐ Подготовка на учениците за продължаване на образованието - професионалното ориентиране на учениците, завършващи средно образование, съобразно техните интереси и възможности;

- ☐ Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес. Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация у учениците чрез целенасочена образователно-възпитателна работа, свързана с училищни и извънучилищни мероприятия и дейности;
- ☐ Извънкласни дейности за превенция на поведението при ученици с риск ототпадане;
- ☐ Провеждане на дискусии с ученици по предложените от тях теми, засягащи актуален проблем;
- ☐ Възлагане на отговорни индивидуални задачи на учениците, за да се почувстват значими в собствените си очи и в очите на околните, за да се мотивират и успяват;
- Гражданско образование и работа с родителската общност: Приобщаването им към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия.
- Здравно образование и възпитание – лекции, беседи, семинари свързани с обучението на учениците по:
 - ☐ Наркомании, алкохол, тютюнопушене.
 - ☐ Сексуално образование и предпазване от СПИН.
- Поставянето на приоритет в работата на класните ръководители формирането на личностни умения у учениците за адекватно социално поведение съвременните динамични обществено-икономически условия.
- Извънкласни и извънучилищни дейности;
- Активно участие на ученическия съвет:
 - ☐ участие при планиране дейността на часа на класа.
 - ☐ създаване съвместно с класния ръководител условия за личностна изява на всеки ученик.

IV.ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Мерки за реализиране на политиките	Отговорник	Срок за изпълнение	Индикатори
I.МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕТО			
1.1.Осигуряване на позитивна образователна среда - училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление			
1.1.1.Разработване и изпълнение на политики в училището			
1.1.1.1 Проследяване на отсъствията на учениците, поведението в клас и в училище. В края на всеки месец екипът по ПО предоставя информация на директора във връзка с ученици,застрашени от отпадане.	Главен Учител Ресурсен учител Мед. Сестра Педагогически съветник	Септември 2026 г.	Бр. отсъствия Бр. преместени ученици
1.1.1.2. Екипът по ПО ,съвместно с класните ръководители,изготвя индивидуален план за работа с ученик в риск от отпадане	Класни ръководители, Екип по ПО	Септември 2026 г.	Брой дискусии, Брой лекции
1.1.1.3. Повишаване интереса на учениците към работата в екип чрез участие в училищни кампании. Отбелязване на: Световния ден	Класни ръководители , Ученически съвет, ПС	Октомври 2026 г.	Брой проведени кампании, Брой участвали деца

на водата, Денят на Земята, Състезания, Ден против насилието и др.			
1.1.1.4.Планиране и осъществяване на контрол за редовно вписване на отсъствията на учениците в ЗУД и подаване на данните към Регистъра за движение на учениците	Директор, Главен учител	Октомври 2026 г.	Брой извършени проверки
1.1.1.5.Планиране и осъществяване на контрол върху спазването на задълженията на класните ръководители - анализ и оценяване на рисковите фактори за отпадане на ученици – ученици със слаб успех, лоша дисциплина, отсъствия, набелязани мерки от кл.рли	Директор Главен учител, ПС	Ноември 2026 г.	Извършени проверки
1.1.1.6.Изготвяне на регистър на ученици, застрашени от отпадане и мерки за работа с тях	Класни ръководители, ПС	Ноември 2026 г.	Изготвен регистър
1.1.1.7.Работа по Национални програми и проекти като мярка за осигуряване на	Директор, Главен учител, Класни ръководители	Декември 2026 г.	Брой НП Брой проекти

качествено образование и превенция на отпадащите ученици			
1.1.1.8.Повишава не на броя на учениците, обхванати в целодневната организация на учебния ден.	Класни ръководители, Учители в ЦОУД	Декември 2026 г.	Брой обхванати ученици
1.2 Повишаване на качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище			
1.2.1.Квалификац ия на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждеременно напускане на училище	Директор, Екип по ПО	Януари 2027 г.	Брой обучени учители
1.2.2.По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез електронни уроци, интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост	Директор, Учителите	Януари 2027 г.	Бр. извършени проверки Брой проведени открити уроци
1.2.3.Планиране и реализиране на обучение ориентирано към потребностите на всеки ученик – личностно ориентиран подход	Учителите, Класни ръководители Екип по ПО	Февруари 2027 г.	Брой обучения

1.2.4.Анализиран е на резултатите от обучението по отделните учебни предмети спрямо очакваните резултати	Учителите, Класните ръководители	Март 2027 г.	Резултати от обучението
1.2.5.Анализ на движението на учениците и причини за напускането им	Директор, Екип по ПО	Март 2027 г.	Брой напуснали ученици
1.3.Достъп до качествено образование за деца и ученици със СОП			
1.3.1.Подобряване възможностите за обучение на деца със СОП - осигуряване на допълнителна подкрепа - прилагане на единна методика за оценяване	Директор, Екип по ПО	Март 2027 г.	Брой разработени ИОП
II.ПОЛИТИКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ			
2.1.Повишаване участието и ангажираността на родителите и обществеността			
2.1.1.Включване на родителската общност повишаване на активността ѝ и сътрудничество с уч. ръководство	Директор, Главен учител, Обществен съвет, ПС	Април 2027 г.	Брой инициативи
2.1.2.Разчупване стереотипа на провеждане на родителски срещи	Директор, Класни ръководители	Април 2027 г.	Брой срещи
2.1.3.Сътрудничество с различни	Директор, Главен учител,	Май 2027 г.	Брой срещи

организации - МКБППМН, ДПС, съветник Дирекция „Социално подпомагане”, Отдел „Закрила на детето”, ЦОП	Педагогически съветник		
2.2.Утвърждаване на индивидуално и групово наставничество			
2.2.1.Планиране на дейности в плана на класния ръководител, насочени към идентифициране на ученици в риск и индивидуалното им консултиране	Класни ръководители	Юни 2027 г.	Брой проведени срещи
2.2.2.Инициативи за подпомагане на ученици в риск от техни съученици	Ученически съвет	Юни 2027 г.	Брой инициативи
III.ПОЛИТИКИ ЗА КОМПЕНСИРАНЕ НА ЕФЕКТА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ			
3.1.Отчет на дейностите и мерките по програмата	Докл. на ПС	Юни 2027 г.	